

מגלים את הסיבות בעזרתן הצליח לשגע את כל המדינה

אורי גלר - אתה רמאי!

ביום השנה האחרון היה שר-התחנה בורה שמעון פרס טרוד במשימה בלתי אפשרית. והכוונה אינה לנסיון פשרה בין פועלי נמל אשדוד לבין מינהלת רשות ה- נמלים, אלא משימה נכבדה ונטובכת הרבה יותר: לנסות ולעמוד על טיבה של התופעה הלאומית ששמה אורי גלר. במרכז תל-אביב, במסעדתו של אלי רונן, ערך הטלפאט הצעיר, המשגע מזה מספר מחנות, של תומכים ומתנגדים, תצוגה פרי- כית של יכולתו בפני שמעון פרס. הוא נר- טה לקרוא את מחשבותיו, הדגים בפניו כיצד הוא מכופף סכין ביד אחת בכוח רצונו בלבד, הצליח לשבור את עטו של כורס מבלי לגעת בו ואף הצליח לצייר בדיוק יחסי ציור של אוריון פרימיטיבי עצייר פרס מבלי שגלר ראה מה צייר. התצוגה בפני שר-התחבורה לא היתה היחידה. ידיעה שפרס אושרה מספרת כי אורי גלר נקרא השבוע להדגים את כשרונו גם בפני שר הבטחון משה דיין. מצב זה רק מדגים את האבסורד אליו הצליח אורי גלר להוליך את אורחיה המדינה כולה. אלא שנראה כי תופעה זו לא תישאר מוגבלת לתחומי המדינה בלבד. לפי ידיעות שבאו ממקורותיו של אורי גלר עצמו הוא עמד לנסוע השבוע לפגישה מיוחדת עם כוכבת הקולנוע האיטלקיה סו- פיה לורן, שהזמינה אותו אליה אחרי שי- נשמעה את שמעו מפי עתונאי איטלקי שח- זר בהופעותיו.

מה חבל שדוקא במה שנראה כשיא הצ- לחתו של הטלפאט המהולל, כשנראה שהוא עומד על סף קאריירה בינלאומית נמצאו האנשים שהיו מוכנים להפוצץ את הבורה המטילה את צילה על המדינה ואורחיה ו- לחשוף את מעטה המיסתורין האופף את פרשת אורי גלר. אלה החליטו סוף סוף לפקוד את עינו של הציבור שהולך שולל וילגלות את התרמית שמאחורי האגודה.

***

הונאה מדעת

אורי גלר, טלפאט מסחרי הופיע בהופעות פומביות תמורת תשלום ה- מסתכם בסכומים לא קטנים עבור כל

הופעה, מתמר להיות בעל תכונות על- אנושיות ועל טבעיות. מאז זרח כוכבו של אורי גלר התגלו ספקנים שסיפקו כאמת של הסבריו העל- טבעיים לתופעות המופלאות שהציג. אולם מלכתחילה הם נשאר במיעוט. תוך זמן קצר יחסית, חודשים מעטים בסך הכל, הצליח אורי גלר לרכוש לעצמו חוג של מאמינים ומעריצים הכולל אנשי שם, קציני צבא גבוהים ובכירים, פרופסורים מלומדים ואנשים היועצים בדרך כלל כנבונים.

תופעה מסוג זה אינה נדירה. היא מת- רחשת אחת לכמה שנים בפניה אחרת של העולם ומעוררת הדים עצומים. בספרו פא- ראפסיכולוגיה -- העולם שמעבר לחמשת חושינו, כותב הפאראפסיכולוג הישראלי ה- ד"ר חיים ברנט, המתייחס לבדיקה המדעית של תופעות שמעבר לתפיסת החושים: האמונה והתקווה להמשך החיים לאחר

המות ולפגישה עם המתים מחזקות את ידי המאמין עד כי שוב אינו מסוגל לראות את המצב באורח מפוכח ובקורת. אי- לכך עלול הוא ליפול קורבן לאחזיות עיי- ניים, הגלויות לעיתים קרובות לעינו של הצופה שאינו משוחד מבחינה רגשית. לא אחת מסתרת מאחורי חוויה יום יומית רגילה של פלוגי התשוקה, אל המדומים המוליקה אותו אל חוגים מיסטיים. אולם חוגים אלה אינם נוטים לבזוק ולבחון כי הם אינם רוצים בהוכחות שיפרי- כו את אחיות העיניים, אלא מבקשים להת- מיד באמונתם. העדרו של הרצון או הי- כולת לביקורתיות מנוצל לרעה על ידי קבוצה אחרת של אנשים: אלה הם בעצם הבלתי נאמנים. תכונתם העיקרית -- הם ניחנו בכשרונות של מדיום המעניקים להם את היכולת להוכיח כי הם "יודעים" או "רואים" יותר מבני תמונה רגילים.

תכונה אחרת נוספת -- אנשים אלה אינם יודעים את גבול יכולתם, הוזה או- מר, הם אינם מוכנים להודות: עד כאן ולא יותר, או, זה כל מה שלמדתי, במקום זה הם מנסים להגביר את פעילותם ולשם מטרה זו אינם מהססים להזדקק להכללות או למעשי להסים.

מה מניע את המדיום הבלתי יציב לנסות את כוחו בהונאה? אין זו רק ה- עובדה כי המדיום המקצועי מקבל בעד השתתפות בסיינס שכר, אצל רבים זהו שגנון גדולת ואבדן שליטתם העצמית. אם אמנם ניחנו בתכונות של תפיסה על חושית נוטים להיחפס ליהירות ולהתנשאות. או אז קיים רק אלוהים, המדיום שלו, ובמרחק רב: שאר האנושות. השאיפה ל- שלטון ותאוות הבצע הן שתי הסיבות העיקריות של ההונאה מדעת. הגדרות אלה של הד"ר ברנט תואמות להפליא את התופעה ששמה אורי גלר.

***

הטלפאט המרומה

רשבועות האחרונים קמו מספר אורחים בישראל, שהיו מוכנים להרים את נס המרד ונד הכפייה הטלפאטית שי- כפה אורי גלר על המדינה. בראשם ניצב הפרופסור לפיסיקה יצחק קלזון, הטוען כי כל מה שעושה אורי גלר הם קסמים פשו- טים ומכון להסבירם.

אלה ואחרים ניסו למצוא הסבר לכל פרט ופרט בהופעותיו של גלר. כי במידה שיש הסבר מציאותי ששט לתופעות, שוב אין צורך להאמין בכוחות נסתרים הגורמים להן.

העקרון של המורדים היה נכון. אלא שי- הסבריהם לקו גדרך כלל בחסר. הם היו מסובכים ומעורפלים יותר מדי. האמת ל- סיבתיות המסבירה את תעלוליו של אורי גלר היא פשוטה הרבה יותר.

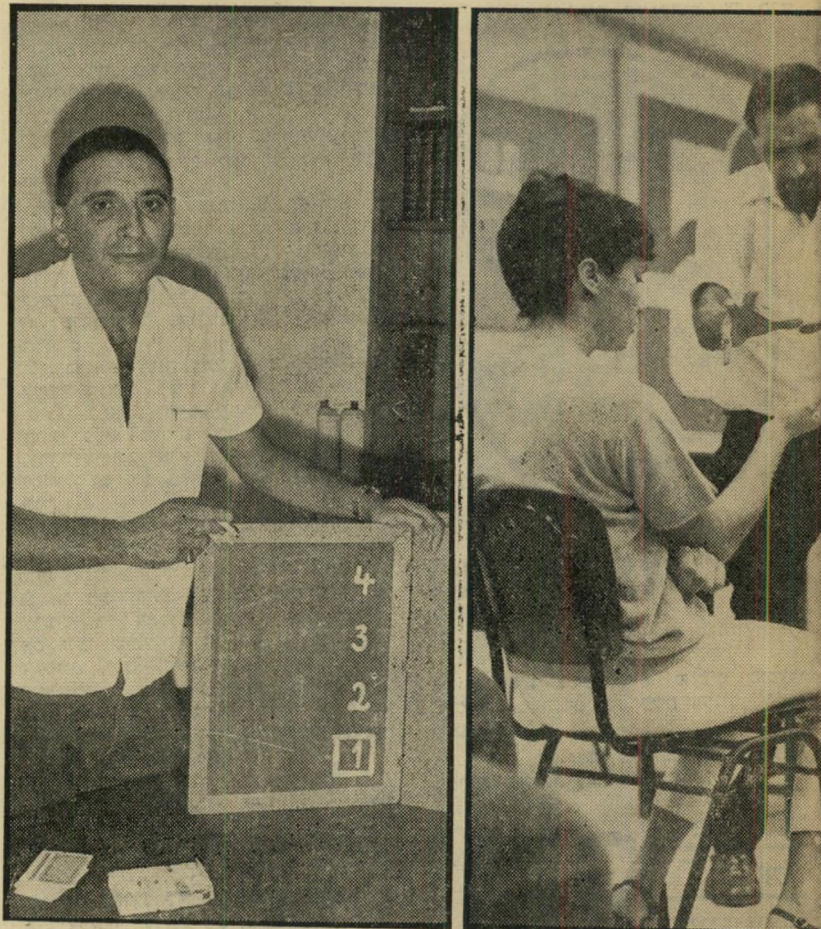
היא התגלתה השבוע דחקא מפיו של טלפאט אחר, שצץ בישראל בעקבות אורי גלר, קצר בהופעותיו הטלפאטיות הצלחה לא פחות גדולה. היה זה איתן אילון, 44, בעל הזקנקן השחור והמפחיד, שרק לפני שבוע הופיע בטלחוייה הישראלית והצליח

לשכנע רבים בכוחו הטלפאטי הנדיר ובכשי- רונו לקרוא מחשבות, לראות דברים בעיניים קשורות ועצמות, להמיס מתכות ולהניז חפצים מבלי לגעת בהם.

אחרי שהצליח לשכנע רבבות כי הוא טלפאט בעל תכונות שאינן נופלות מאלו של אורי גלר, החליט איתן אילון לגלח את זקנו, שלף מכיסו תעודת חברות של אירגון הקוסמים הבינלאומי והצהיר:

"זה הכל בלוף ואחיות עיניים. אלה הם מופעים של עשיית להטים. אין לי שום כוח טלפאטי ושום קרניים בלתי ידועות. אלה הם בסך הכל טריקים רגילים ופשוטים שי- כל אדם יכול ללמוד אותם. הם שייכים לרפרטואר של כל קוסם מתחיל וניתן ללי- מוד אותם אפילו מספר במחיר של לירה שטרלינג אחת -- הספר שלושה עשר צעדים במנטליזם, שנכתב עליידי קורינדה, קוסם בעל מוניטין בינלאומי, וניתן להשיגו ב- חנות דבפורט בלונדון או בחנות הקס- מים טאנן בניו-יורק."

מדוע הפסיק איתן אילון להיות טלפאט וחזר להיות קוסם? מדוע בחר מלכתחילה לערוך הופעות של טלפאטיה? התשובות על שאלות אלה הן מאלפות ביותר. מספר איתן אילון: "כל העניין הת- חיל כאשר הגיע ארצה בזמנו קוסם בשם

סוני המפתח- הקוסם מילוש קה מדגים את תעלול שבירת המפתח, שהוא אחד משיאי הצגתו של אורי גלר. הוא שם מפתח שלם ותקין בידה של אשתו. מבלי שניתן להבחין בכך, הוא שופץ על המפתח כמה טיפות של חומצה מיוחדת, שנוסתה היא סוד הקוסמים.

הטלפאט שחזר להיות קוסם פני טלפאטיה, בהם הצליח לקרוא מחשבות ולהציג הזזת חפצים והמסת מתכות בשית- הטלקיזיס כדוגמת אורי גלר, החליט לגלח את זקנו ולחזור שוב להיות קוסם רגיל.